

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Az eperjesi „Széchenyi-kör“ és a „sárosmegyei gazdasági egyesület“ közlönye.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal:
főntca, 328-ik szám alatt,
az Eperjesi Bankegylet könyvnyomda-helyiségeiben.

ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint előfizetés, hirdetemény és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DÍJ:
háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitltér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

Előfizetési felhívás

„EPERJESI LAPOK“

társadalmi s gazdasági hetilap I. negyedére.

Előfizetési feltételek.

Egész évre 4 frt
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Az előfizetési pénzek az Eperjesi Bankegylet könyvnyomdájába intézendők.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők.

Eperjes, április 2-án.

Azon mozgalmak között, melyek vidékünkön a társadalmi érdekek előmozdítására, társadalmunkból magából kiindulva, létrejöttek, az önkényes tüzoltó-egyletek eszméje kiváló figyelmet érdemel.

Eleintén csak itt-ott, egyes helyeken volt képes megvalósulni ez eszme, oly városokban, hol a polgároknak fokozott mérvben volt meg a közérdek és közjóllét iránti érzék. Ott is azonban sok nehézséggel kellett az ifju, alig meghonosodott intézménynek megküzdnie, a míg végleges diadalt aratott; mert vannak még most is emberek, kik a haladástól irtóznak, kivált, ha ez az újszerűnek mezébe van öltöztetve s kik szeretnek elavult lándzsákkal nekiállani a robogó gőzmozdonynak, hogy azt futtában föltartóztassák.

A józan haladásnak megvan azonban az az ereje, hogy utat tör magának minden körülmények és viszonyok között, akadályokon nehézségeken és elavult nézeteken keresztül. Így történt, hogy a tüzoltói intézmény is — eleintén lassan ugyan — de biztosan mindinkább szélesebb tért foglalt hazánkban s kivált a felvidéken, mely e téren szép haladást tud felmutatni.

Az eleintén elszórt s elszigetelt egyletek mindinkább közeledtek egymás felé s az ügy, a cél érdekében egyre szorosabbra fűzték az egymás közötti köteléket. „Mindnyájan egyért s egy mindnyájáért!“ így hangzik a szép jelszó, melyet az egyes egyletek tagjai zászlóikra irtak s ezen jelszót fogadták el az egyletek is, kikben fölébredt és kifejlődött az egymáshoztartozás érzülete s kik felismerésére jutottak annak, hogy vannak közös érdekek, melyeket — szorosabb viszonyra lépve egymással, közös erővel könnyebb elérni, mint elszigetelten, külön, egyedül állva.

Ezen érzület megzárulásának köszönhetően, hogy az egyletek életébe és működésébe rendszer jött be s ez által a további haladásnak biztos alap lón teremtve.

Előttünk fekszik az iglói tüzoltótestület derék parancsnoka által, az abauj-, gömör-, sáros-i szepes- és tornamegyei tüzoltó-egyletek 1879-ik évi viszonyairól nagy gondal összeállított statisztikai táblázat, melyet annál is inkább méltónak tartunk az ismertetésre, mivel ekként nagy közönségünknek is alkalma nyílik megismerkedni ezen intézménynek a felvidéken való jelenlegi állásával.

Putsch Tóbiás statisztikája szerint az említett megyékben létezik ez idő szerint összesen 48 tüzoltó-egyesület, és pedig Szepesmegyében 40, Sárosmegyében 3, Gömörmegyében 3, és Abaujmegyében 2.

Ezen adatokból kitűnik, hogy Szepesmegye e tekintetben messze felülmúlja a szövetkezett többi megyéit; ott nemcsak a nagyobb városok, mint Lőcse, Igló és Késmárk, de majdnem minden jelentékenyebb helység, sőt falvak is, mint pl. Odorin, birnak jól szervezett tüzoltó-testületekkel.

Ez nem pusztán esetleg, ennek mélyebben fekvő indokai vannak. A szepességi nép ismeretes mint munkás, józan és racionális irányú nép, melyben a közügyek iránti érzék kiváló mérvben van kifejlődve. Hogy tehát ezen intézmény épen a Szepességen talált ilyen termékeny és kedvező talajra, ez kétségkívül annak is tanubizonysága, hogy a tüzoltói intézmény életrevaló és a közügynek csakugyan hasznót hajtó.

Felhasználjuk az alkalmat a fennebb közölt statisztikai adatokat azzal pótolni s illetőleg kiegészíteni, hogy megyénkben nem három, hanem négy tüzoltó-egyesület van és pedig a negyedik, mely a táblázatban említve nincs: a bártfai.

De nézzük tovább a statisztikai adatokat. Azon városok és helységek lakosságának száma, hol tüzoltó-egyletek léteznek 118889-re megy. Ezek szolgáltattak az egyletek részére összesen 3027 működő tagot, míg a pártoló tagok száma 2416-ot tesz.

A működő tagok és az illető község lakosságának számaránya igen változó. Vannak oly helységek, melyekben aránylag csekély számú lakosság mellett számos egyleti tag létezik és megfordítva. Így pl. Bélavárosnak 2500 lakosa s 213 tüzoltója van; Lőcsén van 6887 lakos és 176 tüzoltó, Podolinak 2000 lakosa közül százan működő tüzoltók. Legfeltűnőbbnek mutatkozik Szepsi példája, melynek 1848 lakosa között van 300 tüzoltó. Ellenben Kassának van 22000 lakosa, míg a működő tüzoltóság csak 56 tagot szám-

lál; Eperjesnek van 12000 lakosa, holott a tüzoltók száma csak 70.

Ezen adatokból azon következtetést vonhatjuk le, hogy nálunk sokkal indifferensebb a lakosság, mint például a Szepességen, hol általában véve a lakosságnál férfiasabb, céltudatosabb irány uralkodik, mint nálunk.

A legrégebb egyletek a löcsei, kassai és késmárkiak, melyek 1872-ben alakultak. — 1873-ban alakult meg az iglói, 1874-ben a merényi és rozsnói, legtöbb alakult 1878-ban, az eperjesi 1877-ben, a kis-szebeni 1876-ban és a soóvári 1878-ban lón megalkotva.

A mi a rendszeres tüzoltáshoz szükséges szerelvényeket illeti, erre nézve felemlíthetjük, hogy a 48 tüzoltó-egyesületnek 44 szívó- és nyomó, 97 régi szerkezetű s 54 kézi fecskendő áll rendelkezésére.

A tömlők (Schläuche) összesített hossza 6294 méternyire terjed.

A vízfordó szekerek száma 75, oltó veder van 1088, különféle szerkezetű létra van 411.

Az 1879-ik év folyama alatt megtartott öszgyakorlatok száma 554. — A tüzesetek száma, melyek oltásánál a tüzoltóságok közreműködtek: 95.

Az említett egyletek összes bevételei 23,222 frtot, az évi kiadások összege pedig 21,208 frtot tett.

Mind ezen elősorolt adatokból kivehető, hogy a tüzoltói intézmény itt a felvidéken erős gyökeret vert s úgy bell mint külterjűleg igen jelentékenyen gyarapodott, a mi annál örvedetesebb, minthogy ezen intézmény nálunk — miként említve volt — még alig 8 éve honosodott meg.

Mindazáltal nem szabad az eddig elért eredményekkel beérnünk s azoknál megállapodnunk, hanem oda kell törekednünk, hogy ezen intézményt ezentul is fokozatosan fejlesszük s annak minél tágasabb körben való meghonosítását elősegítsük.

TÁRCA.

„Az erdei lak.“

Itt jára hát egykor az a nagy Petőfi!
Ez a viskó volt az, mint a fák sűrűi
Átöelve tartnak árnyékkal bevonva,
Hogy a vihar végkép innen el ne hordja,
Melynek közelében leült heverészni,
— Most oly szomoruan, olyan árván néz ki, —
Hogy az izzadságot, mit a jövet terhe
Arcára borított, itten elfeledje.
Te rozoga kunyhó, hej, mi boldog voltál,
Mikor kebeledben ily vendéget láttál!
Jobb idők is jártak, meghiszem azt, akkor!
Nem volt olyan furcsa, mint jelenben, a kor.
Rád is igazóbban kacsintott a nap le,
Ha a fák lombjától jó szerit tehetted.
Nyirkor üstököd nem, nem volt az ilyen ősz;
Lenn a hús patakhöz gyakran eljárt az őz.
És e dülő falak fehérek lehettek,
De barnára festék a lehulló cseppek.
Cifra üveg táblád is mutatott épet,
Mikor az a költő küszöbödre lépett.
Most, ha zugó szellő nyargalász a fákon,
Bus mesét dudolhat ki s be a nyíláson.
Lehet, hogy a méla suttagás azoknak
Haza szálló lelke, kik egykor itt laktak.

Azok járnak vissza, az üres szobába,
Midőn az éjfélnak leterül a fátyla;
S beszélgetnek halkan, nevetnek vidámon,
Vagy talán könyeznek süllyedő hazámon. —
A kis kertecskét is, mit a vad sövények
Mutatnak hogy vala, megtépték a vészek.
Hol a violának, a rózsának bokra?
Azokat sugár láng oly gondóddal ápolta;
Mert hogy ez is volt itt a háznak lakója,
Mutatja a kert sok olyan ágy-formája.
S talán ép e gyepen, a hol most én fekszem
Gyönyörködve kéjjel szép madarékban,
Szerelében uszva ültek ők kettecskén
A tündérorzágról el-elmésélgetvén.
S tán az ő lelke is, Petőfié, eljön,
Ha éjjel lecsillog égről a fényözön,
Keresni a szép lányt, e liget tündérét:
Megpihenni keblén, elsírni keservét.
Hiába! hiába! Nem találsz itt senkit!
Nem találsz egy lelket sem oda benn, sem kint. —
— Jaj, mi szomorú is az idők járása:
Mily hiuk reményink, mint dőlnek dugába!
Más lép a nyomunkba: pusztulunk, enyészünk,
Lerombolja szélvész hajdani lágy fészkünk?!
Esztezők multával nyoma sem lesz néki,
Csak a szellő tudna majd egyszer regélni,
Ha visszatér ismét e hagyott vidékre:
A gyöngyélet innen ugyan hova tére?!

Perecparti

Eperjesi Széchenyi-kör.

F. hó 5-én, hétfőn, d. u. 6 órakor a magyar irodalmi szakválasztmány rendez hazai előadást, mely alkalommal Lasztóczy László főgymn. tanár ur s a magyar irod. szakválasztmány tagja tart felolvasást e cím alatt: Adalékok Eperjes ipartörténetéhez.

Az igazgató választmány f. hó 1-én rendes havi ülést tartott, melyben a rendszeres időszaki teendők elintézésén kívül több fontos ügy felett határozott. Ezek közül különösen csak kettőt kívánunk kiemelni:

Egyesületünknek s a közönségnek már számtalanszor volt alkalma meggyőződni felőle, hogy a kör közgyűlésének bizalma valóban méltó férfiban összpontosult, midőn Szentandrassy Lajos urat, városunk érdemes polgárát védnökévé választotta. A jövő napokban azonban védnökünknek egy oly nagylelkű tetteről lesz alkalmunk hivatalos jelentést tenni, mely minden eddigit fölülmul s mely által a Széchenyi-kör az egész hazai közművelődés terén valóban fényes hírnévre fog szert tenni. Ezuttal legyen elég annyit mondanunk, hogy Szent-Andrássy Lajos ur egy nagyobbserű országos pályázatot kíván a Széchenyi-kör által hirdettetni, melynek díját ő maga ajánlja fel s melynek eredménye első sorban Eperjes közcéljainak előmozdítására szolgáljon a mennyiben a pályanyertes mű (színmű vagy vígjáték) a Széchenyi-kör által fog először előadni s bizonyos időn át Eperjesen mindig csak a színház befőlszerelése javára lesz előadható. Az igazg. választmány ez ügyben bekiáltó javaslatát a magyar irodalmi szakválasztmány véleményére alapította.

A múlt héten ismét egy megtisztelő megbízásban részesült egyesületünk. A „Felvidéki közlöny“ című szép irányú kassai Lap szerkesztője mint a múlt évben úgy ez idén is pályázatot hirdetett történeti elbeszélésekre, s mint a múlt évben, úgy ez idén is a Széchenyi-kört kérte föl a beérkezett pályamunkák megírására. A pályaművek máris a magyar irodalmi szakválasztmányhoz utaltattak, mely ki is küldött saját kebeléből egy bíráló bizottságot. Ujabb jele ez annak, hogy a Széchenyi-kör, — melynek Eperjesen még mindig annyi ellensége van, már Eperjesen kívül is elismerést szerzett magának.

Et ne nos inducas in tentationem.
Mi Atyánk.

E heti szerdán március 31-én, mint a múlt századbeli remek zeneköltők legjelesbjei egyikének Haydn József születésnapján, annak megünneplésére a helybeli Széchenyi-kör zene-szakosztálya által rendezett zeneestélyen is számos közönség vett részt. — Az emelvény felett finom körjában Haydn József jól talált megkoszorozott arcképe volt látható, s azzal kezdődött, hogy dr. Mosán-szky Győző szakválasztmányi elnök az ünnepelt hírneves költőnek általa ez alkalomra szerkesztett életleírását olvasta fel, melyben ki lön emelve, hogy Haydn József egyike volt azon keveseknek, kik művészi pályájukon tetemes anyagi jutalomban is részesültek.

Ezután Mész Anna és Irén kisasszonyok — finomabb zeneérzékét tanúsító előadással ügyesen kezelve a zongorát játszották el Haydn hetedik Symphoniáját, mit a közönség köztetszéssel fogadott.

Következett a dalkar által igen jól elénekelt „Harmonie der Ehe“ című kardal, ugyane zeneköltőtől, s végre G-dur vonó-kwartettje Janovitz Adolf, Mosán-szky Győző, Hirschman Ferenc és Wimmer József urak által előadva.

Ez utóbbi darabra nézve, nézetünk szerint, nem csak azért nem volt szerencsés a választás mert a „Gott erhalte“ hymnus feletti variációk megett nagyon kilátszik Haydn apó mult századbeli felkanyult farkocsa, de mert változatokat négyesben eljátszani mindenesetre a nehezebben megoldható feladatokhoz tartozik. Inkább szerettük volna e helyett gyönyörű serenadját hallani, melynek ez alkalomból előadását annak idejében javaslatba is hoztuk.

Pater Janus

A tanítónők alkalmazása

foglalkoztatja ujabbban a hazai tanító-egyesületek s tanügyi lapok nagy részét. A nézetek e részben oly annyira eltérők, még ma is, hogy a megállapodás idejét még csak távolról sem lehet meghatározni. Érdekes, a mit a nők alkalmazására vonatkozólag dr. Schramm ír „Deutscher Schulwart“ című lapjában. A kérdést főleg phisikai szempontból fejtegeti s ezeket mondja: A nők azon hitben élnek, hogy ők már egyenjogúságot követelhetnek, ha csak azt igyekeznek gyakorlatilag bebizonyítani, hogy a férfiakat illető dolgok és kötelességek teljesítésében egyértékűen megosztotni képesek velők. Bármily látszólagos jogosultsággal lépjenek is fel az idevágó törekvések, s bármennyire iparkodjanak is azokat a haladás céljának fénysugaraival palástolni, még sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy mindezen törekvések súlyos természetudományi tévedésből induljanak ki.

A nő testalkatánál fogva még jelenleg nem bírja a képességet, magát a férfival testi vagy

szellemi munka teljesítésében egy sorba állítani, de még a jövőben sem sajátíthat el magának annyi tettképeséget s minden e célra irányított nagyobb szabású kísérlet csak tetemes kárt okoz, mi könnyen belátható, ha mindkét nemnek különféle életjelenségeit összehasonlítjuk.

Attér ezután a nők eletszervi működéseire s kimutatja, hogy a nők akár az anyagi, akár a szellemi működés terén csakis a könnyebb munkákat végezhetik. Légzőszerveik s az izomműködések nagyban eltérnek a férfiakétól. Hol pedig a munka physiological átruházása, vagy könnyebbítése nem alkalmazható, ott a munkálkodó nő csak gyötrelmes látványt nyújt. Valamint tehát a nők képtelenek férfinak való anyagi munkát férfi módon végezni, ép úgy képtelenek a szellemi férfimunka teljesítésére is.

Hosszasan s tüzetesen foglalkozik itt az agy működésével s azon következtetésre jut, hogy az emberi test alkatában e testi és szellemi működési szervek között elválaszthatlan viszonyosság észlelhető.

Ha a nők munkaképességeiket fokozni, ha a férfiakhoz hasonló izmok és idegeket s agyvelőket elsajátítani akarnak, úgy ráadásul férfiscsontokat is kell elfogadniok, csontvázuk architektúráját egészen át kell változtatniok, ez pedig magzatai-tesztis és szellemi fejlődésére szükségképen rosz befolyással lenne. És e változások nemzedékeken át mesterségesen előidézhetők; nem lehet azonban tagadni, hogy e változások előidézésével a természet ellen követünk el erőszakot.

A nőnek megvan a természetadta fajlagos rendeltetése, hivatása; és a mit ő ennek ellenére cselekszik, azt sajátlagos rendeltetése rovására teszi.

Ha tehát a nők teljes erkölcsi jogegyenlőségén kívül nehéz testi és szellemi munkák végzése által még államjogi és gazdasági egyenlőséget is kívánnak elérni, úgy nem érnek el egyebet, mint azt, hogy mindkét nembeli utódaik egyenlő mértékben testi és szellemi romlásnak indulnának. Ez tehát aggodalmat gerjesztő jövő, mely most még csak tűrhető, de milyen lesz akkor, ha néhány ezer nő-hivatalnok irodákban szárad össze?! Hiszen az emberiség még nagyon soká fog szükségködni egészséges, megfelelő szellemi műveltséggel bíró anyákban.

Ez ügynek tehát komoly következményei vannak, melyeket komolyan is kell figyelembe venni. A felhozott érveket különösen azoknak ajánlja megfontolásra, kik a kultur-haldás tekintetében nőtanítók és nőhivatalnokok alkalmazása mellett oly hevesen küzdenek.

Különfélék.

Az inségi közmunkák megyénkben közelebb ismét teljes erővel fognak megindítani. Kezdetüket vévén maholnap egyszersmind a kerti munkák is, kétségtelen, hogy számos inséges, kiknek a lefolyt, páratlanul zord téli hónapok folyama alatt vagy épen semmi vagy csak igen szerény keresetük volt, most ismét azon helyzetbe kerülendek, hogy a maguk és családjuk élemezésére és fentartására legszükségesebb eszközöket megkeressék.

Az inség városunkban is nagy arányokat öltött, úgy hogy az inségi népkönyha alig győzi a sok szükségben szenvedőket élemezni.

E mellett a koldusok száma is ugyszólván napról napra növekszik. Boldog, boldogtalan segélyért fordul a tanáchoz, mely azonban tekintetel arra, hogy a tavaszi munkák részint már beállottak, részint azok megkezdése immár küszöbön van, intézkedni fog az iránt, hogy a koldusok névsora a jelzett körülmény szemmel tartása mellett revisionál vettessék alá, oly intézkedés, melytől a céltott eredmény, az t. i. hogy csakis munka-kereset- és támasznélküli helybeli illetőségű szegények láttassanak el a koldus-alapból annál is inkább remélhető, mivel az inségesek ellátásának — miként ez a népkönyha által tényleg történik is — külön gondoskodás történjék.

Színház. Krecsányi Ignác kassai színigazgató, eziránti kérése folytán a városi hatóság részéről engedélyt nyert a színi előadások tarthatására s folyó hó vége felé szándékozik itteni előadásai sorát megkezdeni.

A kassai szintársulat a vidék legjobb erőihez tartozó tagokat számlál s Kassán a közönség élénk pártfogásában részesült.

Tűzoltó-egyletünk működő testülete a téli szünet után a kedvező időjárás beállta alkalmából — holnap vasárnap kezdi meg rendes heti gyakorlatait. Felhasználjuk ez alkalmat egyuttal arra, hogy felhívást intézzünk városunk fiatalágához, hogy a közjó iránti érzékének kifejezést adva, másrészt pedig férfias szellemének és erejének érvényesítése végett a tűzoltóság soraiba lépjen. Megjegyezzük, hogy a belépni kívánók Krajzell Kálmán alparancsnok urhoz forduljanak, ki a parancsnokság által a tagok felvételével megbízott.

Ki akar házasodni? A lapok hirdetései közt majd mindennap találkozhatunk házasolni akaró férfiak felhívásával. Ezekre nézve jó alkalom kínálkozik, a mennyiben közelebb meghalt egy dűsgazdag török basa, Mahmud Benaya, mintegy száz feleséget hagyott maga után és végrendele-

tében meghagyta, hogy ha azok három hóval halála után férjhez mennek, mindegyik 1700 török piasztért kap nászajándéku.

Felsült szónok. A német császár születésnapjának ünnepélyességei alkalmából egy kis történetek elevenitenek föl, IV. Vilmos, ki akkor még csak porosz király volt, Pommerania fővárosában ülte meg születésnapjának évfordulóját. A parlamentarismus még akkor kevés szónokot teremtett, s azért a felköszöntést egy polgármesternek kellett elvégeznie. A disztrakomán föláll a derék ur, s lelkesen üdvözölve a királyt, szavait ekkép fejezi be: „Tartsa meg az Isten kegyelme trónján még sokáig!“ Nemsokára ismét beszél, felköszöntve a trónörökösöt, „Poroszország lovagias herczegét,“ s ezzel végzi beszédét: „Vajha minél hamarabb kezébe vehetné az uralkodó jogarát!“ Midőn a polgármestert szomszédjai jobbról is balról is figyelmeztették az elkövetett baklővésekre, ijedten fölugrott, hebegett valamit s végül annyit tudott kisütni: „A mitől mentsem meg az Isten!“ Ezt kijavítani a polgárok már nem engedték meg.

Uj zeneművek. Táborosky és Parsch zeneműkereskedésében Budapesten megjelentek. P. Gyendai Idyllek magyar dalok felett zongorára szerző Székely Imre 100-ik mű 1-ső füzet, ára 3 frt. Ezen füzet a következő dalokat tartalmazza: 1 sz. Ilyen olyan kis legény, 2. Receptice haj! 3. Fekete szem . . . 4. Csingilingi, 5. Találják . . . 6. Az alföldön. Szentirmaytól. 7. Had szídjon. 8. Este van Szentirmaytól. 9. Piros, piros. 10. Fősvény az én uram szörnyen. A számok külön is kaphatók.

Nyilatkozat.

A megyei alispán urnak Eperjes sz. kir. város tanácsához f. évi március 22-én 4516 sz. a. intézett s az „Eperjesi Lapok“ 13-ik számában is közzétett felhívása folytán készetve érzem magam, önigazolásomul a következőkben nyilatkozni:

Mint járásorvos évek óta igyekeztem hivatalos állásommal járó kötelességeimet lelkiismeretesen teljesíteni és előljáróim meglegedését kiérdemelni s mig hivatalos állást viselendek, főtörekvésem leend ekkép és nem másképp működni, mert hiszen ez nem is lehet egyéni felfogás dolga, hanem a törvény kívánalma.

Másrészt mint magánorvos is, úgy mint eddig tettem — a közönség, illetve szenvedő emberiség iránt tartozó kötelességeimet, az anyagi érdekek tekintetbevétele nélkül kívánom továbbra is hiven és egész odaadással teljesíteni el nem térve, habár káromra történnék is, azon alapelventől, hogy a fizető beteget fizetéképesnek, a nem fizetőt azonban, töle honoráriumot nem követelve s bárki lenne is az, szegénysorsuakhoz tartozónak tekintsem.

Tény, hogy az eperjesi orvosi kar mult hó 22-én tartott értekezletén részt vettem és az ott hozott határozattól nevel aláírását megnev tagadtam, de tettem azt mint magánorvos azon szándéktól vezérelve, hogy az orvosok közt eddig fenn nem állott szorosabb kapcsolatot, az egészségügy érdekében előmozdítani segítsem; méltányosan azt sem veheti senki rosz néven, ha kartársaim iránti baráti viszonyomat megóvni szent feladatomnak ösmerem.

En a t. közönség által annyira rosszalt és sujtott nyilatkozatot (értekezlet 1 sz.) úgy értelmezem, hogy — ami olykor megtörténik, — ha a beteg, kartársam háta megett hivand meg, figyelmeztendem őt, hogy az orvost, ki addig kezelte, vagy hívassa hozzám vagy tudassa vele, miként más orvosba helyzi bizalmát. Ezt értem én azalatt: hogy a beteg előbbi orvosával méltó módon rendezze viszonyait. Azt hiszem maga a közönség is illoyalisnak sőt megvetésre méltónak találná az ellenkező, vagyis alatomos eljárást s ez oly pont, melyet nem csak magam követni, de mások által is magam irányában is alkalmaztatni kívánok.

A mi pedig a Consilium-ügyben megállapítani tervezett összeget illeti, ez azt hiszem inkább a beteg mint az orvos érdekének felel meg s ez korántsem álokoskodás, mert a szegénysorsuak egy sem fizetnek, a fizetéképesek pedig 2 frtnál többet honorálnak, s így midőn a fizető közönségnek mintegy zsinórmértékül tudomására szolgál, hogy 2 frttal is eleget tett egy consiliumban való részvételért, miben sem szenved hátrányt.

Legyen azonban bármiként biztosíthatok mindenkit, hogy mindazt mi a törvényvel összeütközésbe hozhatna én mint hü hazafi mellőzni fogom; a mennyiben pedig egyes törvényeknek vagy rendeleteknek teljes ösmerésével nem bírnök, ebbeli járatlanságomat leösmérem és emberbaráti kötelességeim tudata mindég és minden körülmények közt pótlándják.

Dr. Breyer.

Im Interesse der Schulparkassen.

Wieder liegt uns eine Brochure aus der gediegenen Feder des rühmlichst bekannten Fachmannes H. F. Weiß vor, welche sich mit der eingehenden Beprehung der Institution der Schulparkassen beschäftigt. Es geschieht bereits zum vierten Male, daß der verdienstvolle Verfasser die Feder ergreift, um im Interesse der vaterländischen Schulparkassen mit einer Abhandlung vor die Öffentlichkeit zu treten, wobei ihn jedesmal der patriotische Wunsch befehle, dieser

Folytatás a mellékleten.

segenreichen und in ihren Folgen beinahe unberechenbaren Institution in möglichst ausgedehntem Kreise Propaganda zu machen, umso mehr, da eine bedeutende Anzahl sowohl heimischer, und ausländischer Gelehrten, als auch praktischer Fachleute diese Institution für eine solche anerkennen, welcher Tugenden und Wohlstand entspringen.

Der Verfasser erhebt wiederholt seine Stimme, damit auch jene, die in der Lage sind auf diesen Gebieten praktisch zu wirken, die Verwendungsstucht, welche unter der Jugend beinahe allgemein verbreitet ist, gleichsam im Keime zu ersticken und diese letztere zu sparlichen und hiedurch wohlhabenden Bürgern zu erziehen trachten.

Der Verfasser spricht vor Allem dem Kultus- und Finanzminister im Namen der Sache seinen Dank aus, Ersterem für die infolge seiner Verfügung erfolgten Vervielfältigung des die Institution der Schulspargassen bezeichnenden Werkes, welches Emerich Labos verfaßt hat, Letzterem hingegen für das Verprechen, demzufolge er sich bereit erklärt hat, dahinzuwirken, daß für eine denjenigen Lehrern, die sich mit der Einführung und Manipulation von Schulspargassen beschäftigen, zu Gute fallende Remuneration gesorgt werde.

Doch wenden wir unsere Aufmerksamkeit den vom Verfasser angeführten statistischen Daten zu, welche gewiß von Interesse sind.

Aus denselben geht hervor, daß die Institution der Schulspargassen in unserem Vaterlande gegenwärtig an 35 Orten und in 49 Schulen thatsächlich eingeführt ist, allwo unter 10457 Schülern 2938, d. i. 28% im Ganzen ein Ersparniß von 38705 fl. 81 kr. also durchschnittlich per Kopf 13 fl. 16 kr. machten. Eine Summe, welche zu Ende des Jahres als ein thatsächliches, vorhandenes Ersparniß verzeichnet worden ist.

Da aber zahlreiche Schüler ihre Einlagebücher vom Lehrer bereits früher übernahmen, ohne jedoch auch das Geld herausgenommen zu haben, um dieselben ihren Eltern oder dem neuen Lehrer zum Aufbewahren zu übergeben: so können diese Summen, welche ein faktisches Ersparniß bilden und sich im Besitze der Kinder befinden, ebenfalls hinzugerechnet werden, in welchem Falle die Gesamtsumme sämtlicher Ersparnisse die Höhe von 48708 fl. erreicht.

Besonders namhafte Ersparnisse weisen die in den Szabadauer Schulen befindlichen Schulspargassen auf, allwo auf einen Schüler durchschnittlich die Summe von 41 fl. 84 kr. entfällt.

Die Sache der Schulspargassen wurde in der genannten Stadt vom Advokaten Dr. Georg Guln im Vereine mit den dortigen Lehrern betrieben, welchem es zur Ehre gereicht, daß in Szabadka die Schulspargassen auf seine Anregung schon einige Wochen früher ins Leben gerufen wurden, bevor die Idee in der Hauptstadt noch überhaupt angeregt wurde.

Dr. Guln berichtet, daß die größeren Einlagen theilweise auch von den Eltern selbst stammen, welcher Umstand dahin weist, daß das Wesen der Schulspargassen auch schon in gesellschaftliche Kreise eingedrungen ist und daß verschwenderische Eltern durch ihre Kinder zur Sparlichkeit angewöhnt werden. Und über derartige Thatsachen wird auch von anderen Orten berichtet.

Schulspargassen wurden im Laufe dieses Schuljahres in folgenden Städten errichtet: in Budapest, Kecskemét, Szt.-Miklós, Pápa, Szerec, Takács und Banhegyes.

Bis heute haben nicht weniger als 93 Lehrer diese Institution in ihren Klassen eingeführt. Vergleichen wir diese Zahl mit jener der im Lande thatsächlich wirkenden 20000 Lehrer, so scheint der Fortschritt allerdings ein geringer zu sein.

Es darf jedoch nicht außer Acht gelassen werden, daß sehr viele Lehrer, um sich selbst und ihre Familie erhalten zu können, gezwungen sind ihre Mußstunden dazu zu verwenden, um durch Privatunterricht oder auf andere Weise eine Nebenverdienstquelle zu schaffen. Einem solchen Lehrer muß es allerdings schwer fallen, einen Theil seiner ohnehin gemessenen Zeit auf die Schulspargassen zu verwenden.

Aus diesem Grunde muß dafür Sorge getragen werden, daß diejenigen, die sich mit der Manipulation der Schulspargassen beschäftigen, für ihre Mühewaltung belohnt und entschädigt werden.

Es ist zu bedauern, daß es unter den obwaltenden Umständen durchaus unmöglich ist, einen Jeden der Teilnehmer — wenn auch in einem bescheidenen Maße — zu honoriren. Nach eingehendem Studium dieser Frage hat man das Hilfsmittel ausfindig gemacht, daß unter Denjenigen, die sich mit der Manipulation von Schulspargassen beschäftigen, zeitweise die Verloosung einer gewissen Summe stattfindet.

Im Vorjahre gelang es zu diesem Zwecke 100 Dukaten zu sammeln. Diese Summe wurde in 20 Treffer zu je 5 Dukaten vertheilt und hat die Verloosung thatsächlich stattgefunden.

In Anbetracht dessen jedoch, daß die Institution der Schulspargassen im Lande von Jahr zu Jahr ein größeres Feld gewinnt, hat sich der „Volkswirtschaftliche Verein“ an die Regierung gewendet, um von derselben die diesbezüglich nöthigen Mittel zu erlangen.

Es ist ferner zu erwägen, daß der Landes-Gewerbeverein beschloffen hat, die Institution der Schulspargassen schon in diesem Jahre auch in seinen Schulen ins Leben zu rufen.

Dies sind in großen Zügen die Momente, welche das Leben und Wirken der Schulspargassen im Vorjahre charakterisiren.

Den Nutzen und die Tragweite dieser Institution abermals ausführlich zu besprechen, erscheint nunmehr als völlig überflüssig; denn wer sich der Einsicht trotz der zahlreichen sowohl theoretischen als praktischen Argumente, welche im Interesse der Schulspargassen wiederholt angeführt wurden, noch immer verschließt, von dem muß schlechterdings angenommen werden, daß er sich einfach nicht überzeugen lassen will.

Tropfen erscheint es nicht müßig, einiger Einwendungen zu gedenken. Es gibt bekannterweise so Manche sogar Lehrer, die sich auch öffentlich, im Wege der Presse gegen die Schulspargassen aussprechen, und dieser Institution verschiedene schadenbringende Konsequenzen, als: Immoralität, Hang zum Diebstahl, Neid, Haß, Geiz u. s. w. zuschreiben. Ist es aber denkbar, daß die von der belgischen Akademie der Wissenschaften entsendete Jury, welche dem Professor Laurent, der die Institution der Schulspargassen theoretisch sowohl, als praktisch förderte, auf Grund von fünfjährigen Erfahrungen einen Preis von 10000 Franken zuerkannt haben würde, falls es anzunehmen wäre, daß diese Institution thatsächlich von immoralischen und verderblichen Folgen sei?

Ist es vorauszusetzen, daß die englische, französische, italienische, und belgische Regierung einer Institution mit Wort und That unter die Arme greifen würde, falls dieselbe die Gefahr in sich enthielte, die künftige Generation der moralischen Verkommenheit entgegenzuführen?

Ist es überhaupt denkbar, daß Männer, wie Franz Deak, Anton Csengery und Andere einer Idee Vorschub geleistet haben würden, welche moralische Gefahr in sich birgt?

Diese Frage ist nicht schwer zu beantworten.

Es wird auch die Einwendung gemacht, daß Kinder, indem sie die Schule verlassen, ihre Ersparnisse unnütz vergeuden. Dies kann wohl bei Manchen der Fall sein, aber bei den Meisten nicht und bei diesen ist es schon eine Erungenschaft. Es bleibt eine unumstößliche Wahrheit, was in dem bekannten Sprichworte enthalten ist: Jung gewohnt, alt gethan. Wer in seiner Jugend sich den Sparhalm nicht angeeignet hat, auf den wirkt auch im späten Alter selbst die zwingende Gewalt des Schicksals erfolglos ein. Die Abgeordneten kandidaten heben in ihren Programmreden gewöhnlich die Tragweite und Nothwendigkeit der Sparlichkeit hervor; thatsächlich geschieht aber in dieser Richtung blutwenig, weil wir von unserer Jugend an die Sparlichkeit nicht kannten.

Eine Thatsache, welche Jedermann aus Erfahrung kennt. Wir werden bei Gelegenheit auf dieses interessante Thema zurückkommen, welches wir Allen, die befehen, oder in der Lage sind in dieser Richtung zu wirken, wärmstens anempfehlen.

Tagesneuigkeiten.

Zum Vortheile der hiesigen Volksküche soll von Seite des Szechenyi-För noch in der ersten Hälfte des laufenden Monats eine Theatervorstellung veranstaltet werden, und ist für dieselbe unter anderm auch die Aufführung einer älteren aber beliebten einaktigen Operette in Aussicht genommen, was keinesfalls verfehlen dürfte, auf unser gefangliebendes Publikum eine große Anziehungskraft auszuüben.

Hiemit wäre dann der Cyclus der diesmal in jeder Hinsicht so erfolgreichen Wohlthätigkeitsvorstellungen vorläufig zum Abhufte gelangt, um dann voraussichtlich erst wieder im neuen Theater eine Fortsetzung zu finden.

Jahrmarkt. Der Jahrmarkt, welcher am 3. Mai l. S. hätte stattfinden sollen, wird mit Bewilligung der Regierung am 26. d. M. abgehalten werden, der Viehmarkt hingegen findet am 23. d. M. statt.

Feueralarm. Am 31. d. M. gegen 7 Uhr wurde Feuer signalisirt.

Auf der oberen Vorstadt entzündete sich ein Kamin, aus welchem helle Flammen emporstiegen, die bei dem windigen Wetter beinahe schon auch das Dach erfaßten. Die rasch herbeigeeilte Feuerwehr erstickte jedoch die Gefahr im Keime und verhütete ein weiteres Unglück.

Zu den diesjährigen Waffenübungen werden in unserer Stadt am 1. Juni 1500 Reservisten einrücken, und sind die diesbezüglich nothwendigen Anordnungen seitens der betreffenden Behörden bereits getroffen worden.

Der Zebner Männergesangsverein veranstaltet am 10. d. M. zum Vortheile der dortigen Nothleidenden im Rathhaussaale ein Concert, welchem ein Tanzkränzchen folgen wird. Das Concertprogramm ist kunstförmig gewählt und bietet reichliche Abwechslung. Unter den Mitwirkenden befinden sich auch die Damen Fr. Gizella Szepessy und Fr. Ilka Dioffy.

Den in Nothstand befindlichen Komitaten wurden zur Anschaffung von Saatforn seitens des Ministerium des Innern folgende Unterstützungen gewährt: Für das Komitat Ung 61,000 fl., welche von dem Bizegepan zur Anschaffung von Kartoffeln, Gerste und Hafer verwendet wurden. Für das Gebiet des Szathmárer Komitats zu eben diesem Zwecke 25,000 fl. Szabolcs erhielt 15,000 fl. Für das Dedenburger Komitat wurden 10,000 fl. theils für die Alimentation der Nothleidenden, theils für die durch die Raab-Überschwemmung Geschädigten ausgefolgt. Das Weßprimar Komitat erhielt 4000 fl. Die Komitate, welchen zur Anschaffung von Saatforn Anleihen gewählt wurden, sind angewiesen worden, streng darauf zu achten, daß das angeschaffte Saatforn auch nur für den Anbau verwendet werde.

Ein erschütterndes Familiendrama hält die Bewohner von Klausenburg in großer Aufregung. Der Fall in seiner einfachen und doch so großen Tragik ist folgender. Herr S. Bz., ein begüterter Bürger und Familienvater, sah seinen größten Stolz, seine Freude in seiner erwachsenen Tochter Rosa, welche auch ihrer Schönheit wie auch ihres Geistes wegen überall Bewunderung fand. Vor einigen Monaten faßte das Mädchen eine zarte Neigung zu einem jungen Manne, der jedoch — nach Ansicht des Vaters — der Tochter nicht würdig war. In diesem Konflikt siegte die Liebe, das Mädchen ging durch und heirathete im Geheimen den Geliebten. Leider folgte dem unüberlegten Schritte nur zu bald die Reue. Die Tochter suchte wieder den Vater zu versöhnen, dieser aber blieb unerbittlich. Er hatte sie verleugnet und wollte ihr das väterliche Haus nicht mehr öffnen. Da faßte die Frau einen verzweifelten Entschluß. Sie ging mit ihrer etwa 17 jährigen jüngeren Schwester hinaus an die Ufer der Szamos, dort umarmten sie sich, wechselten einen letzten Kuß und sprangen dann vereint in die Wellen. Heute liegen die beiden jungen Geschöpfe vereint auf der Bahre.

Chocolade Küffele. Während in Frankreich, insbesondere Paris Jedermann zum Frühstück eine Tasse Chocolade trinkt, frühstückt man bei uns in Ungarn zumeist Caffee. Warum gibt Frankreich der Chocolade den Vorzug vor dem Kaffee? Gichte und erfälthte Chocolade ist das einzige vegetabilische Nahrungsmittel, welches bei größter Feinheit im Geschmack und Aroma auch große Mengen Nährstoff enthält, anregend und beruhigend auf das Nervensystem wirkt und die Nahrungstoffe in der leichtest verdaulichen Form bietet. Dies gilt aber nur von der echten Chocolade (die beim Kochen nicht dick wird). In alten Ländern, wo die Chocolade in tadellosem Zustande erzeugt wird, ist der Consum sehr bedeutend. Die „Chocolade Küffele“ kommt an gute, Echtheit und Wohlgeschmack der Französischen, bei billigerem Preise gleich. Auch die billigsten Sorten der Chocolade Küffele zu 1 fl. und 1 fl. 10 kr. pr. halbes Kilo enthalten nur reine Cacaos und Zucker und sind sparlichen Hausfrauen besonders anzurathen.

Plaudereien.

Der Luftkreis ist schwül im alten Europa und der Boden zu hart schon, um uns zu ernähren.

Jenseits des großen Weltmeeres liegt das moderne Kanaan, der gelobte Welttheil, welcher von schäumenden Wogen umspielt, verlockend und verführerisch im goldigen Glanze der Freiheit, der Wohlhabenheit und des Reichthums erstrahlt.

Hunderte und abermal Hunderte von uns schliefen ab mit der Vergangenheit, um sich von der Vater Heimath loszutrennen und in jenem gelobten Lande, in der noch immer „neuen Welt“ zu einem neuen Leben zu erwachen. Das väterliche Haus, Hab und Gut; die Frucht jahrelanger Mühen und Arbeit wird veräußert, um die Kosten der Reise bestreiten zu können.

Sch erinnere mich noch eines Kavaliere, der als Gourmicher, Gesellschafter, Tänzer u. s. w. im guten Rufe stand. Er verpackte den größten Theil seines erworbenen Vermögens und sah den Tag mit Meilenritten herannahen, welcher ihn dem Abgrunde des völligen Ruins entgegenführen sollte.

Hier angelangt, faßte er rasch einen Entschluß. Er veräußerte die Reste seines Vermögens, sagt seinem Namen, seinen nobeln Passionen, den schönen Damen und der Gesellschaft auf ewig Lebewohl und ging. — In Amerika war er nicht mehr der Cavalier von einst, sondern er nahm das Rasirmesser zur Hand, errichtete unter einem Zelte ein Barbier-Atelier im Freien und beschäftigte sich fortan mit dem Einseifen, Glätten und Verschönern amerikanischer Gesichter, wobei er anfangs infolge mißglückter Experimente nicht selten sogar das Blut der freien Bürger der Vereinigten Staaten vergoß, und dafür eine Menge von Grobheiten einerntete, die er mit vollster Seelenruhe einsteckte.

Im alten Europa würde er für deren zehnten Theil ritterliche Genugthuung gefordert und sich zwanzigmal geschlagen haben. Dort käme ihm dergleichen gar nicht in den Sinn. Niemand hätte in dem Manne, der jetzt in der neuen Welt mit hochgeschürzten Hemdärmeln unbedröffen sein Handwerk übte, den einstigen Galan, Damenritter und Ballhelden erkannt.

Nun drängt sich da die Frage auf, ob er sich nicht die Reisekosten hätte ersparen können. — Würde er hier dasselbe Handwerk mit gleichem Fleiße betreiben haben, so hätte er gewiß auch hier sein tägliches Brod gefunden.

Aber bei uns ist Arbeit eine Schande und deshalb muß man nach Amerika hinaus, um sich nicht zu geniren, das tägliche Brod durch der Hände Arbeit zu verdienen und zwar durch saure Arbeit.

Wir hatten leghin Gelegenheit, den Brief eines ausgewanderten Operieser zu lesen, welcher seine Lage als eine überaus traurige schildert; oft passiert es ihm, daß er trotz fleißigen Hausirens fasten müsse. — Er hatte sich die neue Welt ganz anders vorgestellt und entpochten die wirklichen Zustände, welche er dort antraf, nicht im Mindesten dem Ideale, welches er sich von der jenseits des Ozeans herrschenden Glückseligkeit in seinen Träumen von besseren Tagen ausgemalt hatte.

Und er wird wohl höchst wahrscheinlich nicht der Einzige gewesen sein, welcher sich — am Ziele seiner Wünsche angelangt — in seinen Hoffnungen und Erwartungen bitter getäuscht sah.

Wie jedoch in der Luft und im Meere, so gibt

es auch im sozialen Leben gewisse Strömungen, welche die Zeitverhältnisse mit sich bringen, und welchen sehr schwer Einhalt zu thun ist.

Der Wunderglaube, daß die Luft Amerikas, die Wunden schnell und sicher heilt, welche das alte Europa geschlagen, ist heute — namentlich bei uns — wieder en vogue, und wieder schallt uns das alte Lied entgegen:

„Kennst Du der Berg — südlich der Guadelouppen? Da gibt es Gold — das geht über die Pyren! Ach! Manichäer! unbezahlte Miethe, Und Schneiderrechnung sind dort reize Mythe! Kennst Du den Fluß, — man nennt ihn Sacramento! Dort endet unser Klagen und Lamento! Dort gibt's nicht Kaiser und nicht Reichsverweser — Der Proletarier ist dort Millionier!“

Ein anderes Lösungswort, welches jedoch in nationalökonomischer Hinsicht voraussichtlich von minder bedeutendem Belange, aber jedenfalls von nicht geringerer Popularität sein dürfte, wird das folgende sein: „Hinaus in's Freie!“

Die zum Bahnhofe führende Promenade, dieser Lieblingspaziergang der Eperieser Damen und Herren wird sich bald wieder beleben. Die Bahnhofrestauration wird sich wahrscheinlich veranlaßt fühlen, größere Quantitäten frisches Bier zu bestellen; am Szejcsó und am Leiche nächst der Bahn werden schlank, schmucke Kahne zierlich die Wasserfläche durchschneiden und hoch oben in den blauen Lüften zwitschern bereits alle Spögen voller Lust und Wonne, daß die Eperieser Jäger noch immer keine Schnepfen erlegt haben, was auch zu den Freuden des angehenden Frühlings gehört.

Doch sprechen wir noch nicht vom Frühling; sind wir ja gezwungen, noch einen ganzen Monat hindurch die Launen der im schlechten Rufe stehenden Dame, Srl. April zu ertragen.

Jüngst hörte ich sagen: man lasse noch ja nicht die Oberröcke zu Hause, weil es derzeit, nach der betannten Vereinbarung der Herren Aerzte zweifach gefährlich erscheint — was Gott verhüte — krank zu werden.

Nun, so arg war es nicht gemeint; aber ein „Zeitwort,“ oder besser gesagt: Lösungswort, welches die Zeitverhältnisse mit sich gebracht, heißt: „Zahlen!“ welches besser im aktiven, als im passiven Sinne klingt.

Kuriren ist eine schöne Sache, besonders wenn die Kur gelingt; auch in diesem Falle hilft sie jedoch in erster Reihe nur dem Patienten, nicht aber dem Arzte, wenn der letztere von Senem kein Honorar erhält.

So wird die Sache erklärt. Wie dem auch sei, so viel steht fest, daß das Wort „Zahlen“ ein Zeitwort ist, welches heutzutage meist als Hauptwort angewendet wird.

Ahmed.

Landwirthschaftliches.

Die jüngst veröffentlichte Bilanz der Ersten ungarischen allgemeinen Affecuranz-Gesellschaft gibt uns neuerdings Veranlassung auf den glänzenden Stand dieser vaterländischen Anstalt, welche seit ihrem 22-jährigen Bestande auf volkwirthschaftlichem Gebiete einen durchgreifenden Erfolg zu verzeichnen in der Lage ist, zurückzukommen, und rechtfertigt vollständig die mit Anfang des Jahres bezüglich der leztjährigen Geschäftsergebnisse dieser Gesellschaft auch in diesen Blättern veröffentlichten Erwartungen. Wir können uns über die Bedeutung dieser Gesellschaft umso kürzer fassen, als die nach jeder Richtung ausführliche und klare Bilanzanstellung, sowie die sachmäßige Gruppierung der Ziffern dem einsichtigen Leser ein deutliches Bild über jeden einzelnen Operationszweig und den Interessenten jedes wissenschaftliche Moment bietet. — Der Activstand bezieht sich mit fl. 14.300.000 — welcher zum größten Theile aus Pfand-Briefen der österr. ung. Bank, sowie des ung. Bodencredit-Institutes, ferner aus Eisenbahnprioritäten und kurzen Anlagen bestehend, eine reichliche und stabile Verzinsung sichert, und ist somit derselbe zufolge der Dualität dieser Anlagen Cours — Fluctuationen nur im geringsten Maße unterworfen, wofür übrigens durch eine reichlich vorrathete Reservereueversicherung zurückgestellten Prämienreserve, deren Höhe das verlässlichste Kriterium für die Securitität jeder Versicherungsanstalt bildet, ist bei einer Netto-Prämienhöhe von fl. 2.400.000. — mit fl. 1.735.000. — daher mit 72 1/2% bemessen, ein Percentuale, daß von den wenigsten ausländischen, und keiner einzigen inländischen Anstalt auch nur annäherungsweise erreicht wird. — Diese Prämienreserve wird laut statutarischer Verfügung durch weitere Botationen aus den Jahresgewinnen bis auf die Höhe der ganzjährigen Nettoprämie gebracht. — Diese Prämienreserve der Lebensversicherung-Abtheilung bezieht sich mit fl. 6.360.000 —, ein Betrag, welcher mit Rücksicht auf die Höhe der Versicherungssumme, sowie die Dauer der Versicherungen in überaus richtigem Maße dotirt erscheint, und übrigens aus der veröffentlichten mathematischen Bilanz in allen Details ersichtlich gemacht wird. —

Der Gewinn des 1879 Geschäftsjahres gestattet nach erfolgten Abschreibungen von den Immobilien, sowie der in außerordentlichem Maße gezeichneten Dotierung der Prämienreserve und anderer Fonds, an die Actionäre die Bezahlung einer Dividende fl. 200 — gleich 20% Verzinsung und werden denselben gleichzeitig die auf die restliche 20%-ige Einzahlung lautenden

Schuldcheine, deren Gesamtwert fl. 600.000 — aus den angesammelten Reserven dem Actien-capital zugezogen worden ist, zurückgegeben.

Das Actien-capital ist unumkehr mit fl. 3.000.000 voll eingezahlt, die Gewinnreserve auf fl. 1.000.000 completirt, welche letztere laut Bestimmung der in der nächsten Generalversammlung festzustellenden Statuten durch eigene Verzinsung und aus den Jahresgewinnen successive auf fl. 3.000.000 erhöht wird. Die Gesellschaft hat seit ihrem Bestande an Elementarschäden 53 1/2 Millionen, für Todesfälle und fällige Ansteuer-Capitalien fl. 4.800.000 in Barem ausgezahlt, sowie zu gemeinnützigen Zwecken und Stiftungen allein in den lezten Jahren mehr als fl. 100.000 verwendet.

Aus den angeführten Daten geht hervor, daß die Erste ungarische allgemeine Affecuranz-Gesellschaft auch im vergangenen Jahre Erfolge erzielt hat,

wie solche von den bedeutendsten Gesellschaften nur selten erreicht werden.

Fruchtpreise vom 2. April 1880.

Roggen per 100 Kilogr.	fl.	9.50	10.50
Weizen „ 100 „	„	12.50	14.—
Gerste „ 100 „	„	9.50	10.—
Hafer „ 100 „	„	7.—	7.50
Mais „ 100 „	„	8.50	8.75
Erbsen „ 100 „	„	—	—
Linsen „ 100 „	„	—	—
Bohnen „ 100 „	„	—	—
Erdäpfel „ 100 „	„	—	—

Felelős szerkesztő: *Kyss Géza.*

Kiadó-tulajdonos: *Az Eperjesi Bankgyűjt.*

Arverési hirdetmény.

Az „eperjesi takarékpénztár“ részéről arany, ezüst, értékpapir, vászon sat. nemüekből álló különböző zálogtárgyak, f. é. áprilhó 26-án, reggeli fél 9 és délutáni 2 órakor a takarékpénztárban tartandó közarverés útján a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni; mely végből az illető tulajdonosok, ezeknek a kitűzött árverési határnapig leendő rendezésére felhivatnak.

Eperjesen, 1880. évi március 18-án.

Az eperjesi takarékpénztár igazgatósága.

298 3—3

Citacions - Anzeige.

Von Seite der „eperieser Sparkasse“ werden verschiedene Pfänder, bestehend aus Gold, Silber, Werthpapieren, Leinwand etc. am 26. April l. J. um halb 9 Uhr Vor- und 2 Uhr Nachmittags im Sparkassa-Gebäude mittelst öffentlicher Licitation an den Meistbietenden verkauft, demzufolge die Eigenthümer obiger Pfänder aufgefordert werden, dieselben bis zum festgesetzten Termin ordnen zu wollen.

Eperies am 18. März 1880.

Die Direction der Eperieser Sparkassa.

FERENCZ JOZSEF KESERUVIZ-FORRAS

Elismert mint leghatásosabb valamennyi keserűviz között. Dr. Leube W. a belgyógyász tanára, Erlangenben adagban vételek. Sőt még oly esetekben is, hol a bélyékhártya izgatott e víz fájdalom nélküli székletet okozott.

Dr. Korányi Frigyes, tanár és királyi tanácsos Budapestben. „Különösen az általánosan ismert, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést.“

Dr. Gebhardt Lajos, tanár és Szt.-Rókus közköri ház igazgatója, Budapestben. „Könnyen vételek és a többi budai vizekhez aránylag kevesebb mennyiségben és rövidebb idő alatt hoz kedvező eredményt létre.“

Dr. Kiss Sándor, a Szt.-János közköri ház igazgatója, Budapestben. „Valamennyi budai keserűviz között kellemes íze és jeles hatása által tűnik ki: gyomor- és bélhurutnál, megrogzított székrekedésnél, alhasi vérpangásnál, valamint vértulásoknál, aranyórnél, étvágytalanságnál.“

Dr. Bambergér Henrik, tanár és udvari tanácsos Bácsban. „Még hosszabb használatnál sincs semmiféle káros hatása.“

Dr. Meynert Th. manytanácsos Bácsban. „A mérsékelt adagok és azok kiméletes hatása által e köröda egybevágó heveny köreseinél gyakran fontos okijavulatnak felelnek meg.“

Ezen víz kapható minden gyógyszer-tár és fűszer-tár kereskedésben és a Ferencz-József keserűvíz-forrás igazgatóságnál Budapestben, vici utca 18. sz. n.

Eperjesen Gallotsik J. W. és Holentia L. uraknál. 7—10

Auf der Hauptgasse Nr. 117 ist eine ebenerdige Wohnung sammt Speis, Magazin, Keller und Boden, eventuell als Handlung, vom 1. Mai l. J. zu vermietthen. Näheres beim Eigenthümer Kubinyi Albert. 311 1—3

EXISTENZ-

oder lukrative Nebenbeschäftigung-Suchende!

(auch für Personen aus vornehmen Stände) auf Grund 23jähriger Erfahrungen, Beobachtungen und eingehender Studien meine glänzend bewährten Instruktionen und Belehrungen gegen mäßiges Honorar für gebildete Herren redlichen, ehrenhaften Charakters, — in Wien Vortrag mündlich und nebenbei schriftlich und sehr gründliche Anleitungen bei vollständiger praktischer Einführung in Allem, im reellen, achtbaren, soliden, stabilen und ausgiebigen Geldverdienern — in der Provinz, auf dem Lande oder im Auslande domicilirend, auch brieflich für jeden Stand und in jedem Dite zur sofortigen Gründung einer selbstständigen, angenehmen, ehrenvollen

gesicherten Existenz und achtbaren dominirenden Lebensstellung

mit großer Zukunft auch ohne Kapital und ohne Domicilveränderung sogleich unter Garantie des Erfolges, einzig in seiner Art ohne Konkurrenz in Europa; alljährlich mit vielen Neuerungen, Verbesserungen und einer ansehnlichen Bereicherung in großen lukrativen Zweigen. Bei geschickter rationaler Führung, Ausdauer, aufmerksamer Pflege und reeller Handhabung sind pro Anno auch 30,000 fl. als Reingewinn, nach Umständen aber auch mehr als das Doppelte zu verdienen.

Eine Menge sprechender Beweise beluchten Gesagtes durch die herrlichen Lichtstrahlen der glänzendsten Erfolge.

Adresse: Leo Binder, Wien, Reiserstrasse 29.

P. S. In Wien wird das Honorar erst nach wirklich bewiesenem überraschenden Erfolg gezahlt, der Erfolg muß entschieden, glänzend und überraschend schnell eintreten. 303 1—36

Schuh- und Cizmen-Fabrik

von Imre Temesváry in Budapest, Kerepeserstrasse Nro. 11. Verkauf en gros & en detail.

Empfehlung für Damen:

Romobüchse aus Lasing oder Leder fl. 1.20

Promenabüchse aus Lasing oder Leder mit Stöck und eleganten Maßchen „ 2.—

Regattastiefletten mit Spangen oder Verschlußschnallen aus feinsten Lasing oder Leder modernste Façon „ 3.—

Zugstiefletten 20 Centim. hoch, aus feinstem Lasing oder Leder mit genagelten Doppelsohlen „ 3.60

Für Herren:

Regattastiefletten aus besten Gemfen oder Chagrainleder mit starken Sohlen „ 3.80

Regattastiefletten aus Handschuhleder oder Salmiacl mit starken Handsöhlen „ 4.20

Zugstiefletten aus Zuchten oder Biätsleder, mit genagelten und geschraubten Doppelsohlen „ 4.—

Ausgesuchte beste Qualität „ 4.60

Süßmen 50—60 Centimeter hoch aus wasserbidtem Zuchtenleder mit 3fach genagelter und geschraubter Doppelsohle „ 9.—

Ferner alle Gattungen Knaben- Mädchen- und Kinderstiefletten zu billigen Fabrikpreisen.

Bestellungen werden gegen Nachnahme oder Geldeinsendung prompt effectuirt, Nichtkonvenientes bereitwilligst umgetauscht, ausführliche Preiscurante gratis und franco zugesendet. 294 3—5

Engros Abnehmer bedeutender Rabatt.

Nyilvános köszönet.

Beregszász városának alólirott lakosai, kik a f. hó 18-án dühöngött tüzvész által vagyonuk nagy részétől megfosztattak, kötelességüknek tartják ezennel a tek. „Assicurazioni Generali“

biztosító intézetnek őszinte hálájukat nyilvánosan kifejezni azon eléggé nem dicsérhető pontosság és gyorsasáért, melylyel a károkat elvételni és a talált károkért járó összegeket kifizetni sietett. 304

Beregszász, 1880. március 23-án.

Króó József s. k. Özv. Fazekas Miklósne s. k. Kohn Miczi s. k. Grünhut Henrik s. k. Novák Antal s. k.

Vertical text on the right edge of the page, including page numbers and other markings.

A mélyen tisztelt közönségnek mind azon tagjai, kik megboldogult szeretett gyermekünk emléke, és megtört szülői szívünk bánata iránt kegyesek valának nagyra becsült részvételüket tanusítani, fogadják egyenkint legforróbb hálánk kifejezését.

207 **Rakovszky Ferenc és Zsófia.**

5075. sz. 309

Árlejtési hirdetmény.

A nmságu közmunka és közlekedésügyi m. kir. ministerium f. é. februárhó 8-án 344. sz. a. kelt rendelete alapján a Girált-szvidniki utvonalon Radoma és Felső-Szvidnik közt tervezett 52. mütárgy, ugyszintén karfák és kerékvetők biztosítása céljából m. hó 22-re ezen alispáni hivatal által f. é. 3486. sz. a. hirdettelt ajánlati tárgyalás alkalmával csak a kikiáltási árt meghaladó ajánlatok tétetvén, ezennel újabb árlejtés, illetve zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik f. é. áprilishó 9-én d. e. 10 órájára ezen megye alispáni hivatalánál.

A munkálatok kiadása egység-árak alapján történik, a versenyezni ohajtott felhivataknak, hogy a munkálatok végrehajtásának előállítására vonatkozó s a vállalati költség után számítandó 10%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a megye alispánjánál annyival inkább igyekezzenek benyújtani, mert későbbben érkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. Kikiáltási ár 35201 frt 66 kr.

A fentebbi munkákra vonatkozó tervek, előméretek, egység-árak kimutatása, költségvetések, általános és részletes építési föltételek a rendes hivatalos órákban a sáros-megyeyi kir. építészeti hivatalnál naponkint megtekinthetők.

Eperjesen, 1880. március hó 31-én.
Péchy Zsigmond,
alispán.

● Szemben a népszínházzal. ●

Orient nagy szálloda.

Kerepesi ut Budapest.
Szállodám, mely Budapest legelőkeltebb és legnagyobb forgalmu helyén, azaz a kerepesi uton áll, megerdemli, miszerint a nagyérdemű utazó közönség pártolásának már annál is inkább örvendhessem, mert az alanti szoba-árjegyzék szerint bátran állíthatni: hogy szállodám — amár bütörzata ép oly finom, mint a többi elsőrendű szállodáé — a fővárosban **legelőkeltebb.** Legyen szabad a n. é. utazó közönség becses figyelmét arra is felhívnom, hogy szállodám mellett halad el minden irányban a lövönatu vas-pálya, valamint minden társaskocsi. Végül pedig az új löversenyterhez szintén a kerepesi uton lesz a közlekedés ugy társaskocsik, mint magán-fogatok részére. 270 6-6

Árjegyzék.

Első emelet:	
1 finoman bútorozott utcai szoba 2 ágygyal	frt 2.—
1 " " " " " " " " " " " "	" " 1.20
Második emelet:	
1 finoman bútorozott utcai szoba 2 ágygyal	frt 1.80
1 " " " " " " " " " " " "	" " 1.—
Harmadik emelet:	
1 finoman bútorozott utcai szoba 2 ágygyal	frt 1.60
1 " " " " " " " " " " " "	" " 1.—
"Udvari szobák a II. és III. emeleten 70 krtól 1 frt 20 krig.	
Mély tisztelettel Schlothauer Frisch J. szálloda-tulajdonosnő.	

● Hónapos szobák különösen számíthatóknak. ●

227 **MATTONI-féle** 8-12

giesshübli

legtisztább égvényes savanyuviz, a légzőszervek, gyomor és hólyag hurutos bántalmait ellen.

GISSHÜBLI LABDACSOK
mellbántalmak, köhögés és emésztési bajok ellen.

MATTONI HENRIK KARLSBADBAN.
Kapható a gyógytárakban és ásványvíz-kereskedésekben.

Schankregal-Verpachtung.

Der Eperieser Bankverein verpachtet vom 1. Juli l. J. ab im Wege einer am 30. April l. J. Vormittags um 10 Uhr in seinem Geschäftslokale zu Eperies abzuhalten den öffentlichen Lizitation die ihm eigenthümlich angehörende Schankgerechtigkeit im Dorfe Megye. Pachtlustige werden hiezu bestens eingeladen, und können die Pachtbedingungen im Geschäftslokale bei der endesgefertigten Direction erfragen.

Eperies, am 1. April 1880.

Die Direction
des Eperieser Bankvereines.

168 **Bruchleidende** 7-7

erhalten auf frankirte Anfrage bereitwilligst gratis sowohl direct als durch nachstehende Firma die ausführliche Gebrauchsanweisung über die ganz unschädliche Unterleibs-Bruchpflaster von Gottl. Stuzenegger in Herisau (Schweiz). Derselben sind eine Menge ausgezeichneter Zeugnisse und Dankschreiben vollständig beigefügt. Versendung nach allen Ländern. Preis der Salbe: S. W. fl. 3.20 per Loth. Erhältlich durch **Fr. Formágyi,** Apotheke zur heil. Maria in Budapest.

Egy bolt helyiség hozzá tartozó udvari lakással, vagy a nélkül is, május 1-től kibérlendő. Főutca 15. sz.

Hasonlóképen körülbelül 40-50 köbölnyi szántóföld, rétséggel, ösztöl. **Hellner Constanzia,** főutca 15. sz.

305

Ein Gewölb-Local ist mit oder ohne Wohnung vom 1. Mai zu vermieten. Hauptgasse Nr. 15.

Ferner ist auch 40-50 Joeh große Dekonomie vom Herbst. **Constanze Hellner,** Hauptgasse Nr. 15.

CHOCOLADE KÜFFERLE.

Nur vorzügliche Chocolate kann den Consumenten bei längerem Genuße gleichmäßig befriedigen. In Wien und Oesterreich wurde bisher die Chocolate vielfach mit starkemehaltigen Abfallstoffen verjezt erzeugt und konnte sich, weil dadurch schwer verdaulich und bei öfterem Genuße widerstehend, neben dem gewohnten Kaffee als Frühstück nicht einbürgern. In anderen Ländern, wo Chocolate schon seit Jahren in tabelloten Zustand erzeugt wird, hat sie auch, wie in Frankreich und Spanien, in richtiger Würdigung ihrer ausgezeichneten Eigenschaften beinahe durchgängig den Kaffee als Frühstück verdrängt.

Gewöhnliche gute Sorten zu 51, 56 und 66 fr. per 1/2 Kilo.
Feinste Sorten zu 76, 86 fr. 1 fl. 26 fr. und 1 fl. 51 fr. per 1/2 Kilo.

Depots in Eperies bei **Hrn L. Holenia, Béla Stanzel u. J. W. Gallotsik.**

Auswanderung!

Die Königl. Belgischen Postdampfer der „RDD STER LINE“ fahren jeden Samstag **DIRECT** von **ANTWERPEN** nach

NEW-YORK & PHILADELPHIA

Ausgezeichnete Dampfer mit vorzüglicher Einrichtung für Passagiers aller Classen. Deutsche Bedienung und Arzt auf jedem Schiff. — Preise ermässigt.

Man wende sich an **B. von der Becke** in ANTWERPEN oder **G. KOZÁK** in **KASCHAU.**

267 4

Árverési hirdetés.

A bártfai fürdőben a város tulajdonát képező fővendéglő, valamint az ugyanazon épületben létező cukrászda-helyiségek, továbbá az izraelita ritualis vendéglő és a felső korcsma külön-külön a f. 1880-ik évi fürdőidényre, vagyis májushó 15-től kezdve september végéig bérbe adatnak. A zárt ajánlatokkal is összekötött nyilvános árverés f. évi áprilishó 19-én délelőtti 10 órakor a városház tanácstermében fog megtartatni. — A bérleti feltételek a városi irodában megtekinthetők.

A fürdőkezelő bizottságtól Bártfán 1880. március hó 27-én. 308 1-2

Im Curorte Bartsfeld sind die im großen Saalgebäude befindlichen Gasthaus-Localitäten, wie auch die daselbst vorhandenen Zuckerbäckerei-Localitäten, dann die israelitische Koscher-Traiterie und das obere Wirthshaus auf die Dauer der Bade-Saison 1880. und zwar vom 15. Mai bis Ende September l. J. zu verpachten. Die öffentliche Lizitation wobei — auch Offerte angenommen werden — wird am 19. April Vormittags 10 Uhr im städtischen Rathhause abgehalten. Pachtbedingungen können am Rathhause in der Kanzlei eingesehen werden.

Badeverwaltungskommission in Bartsfeld am 27. März 1880.

A helybeli orvosok értekezleti megállapodásai ügyében.

Miután a szerkesztőség jelen nyilatkozatunk felvételét azon helyen, hol megtámadtunk, — megtagadta, minden cömméntár nélkül külön mellékletben közöljük azt.

Sáros megye tek. alispánjának m. hó 22-én kelt s Eperjes sz. kir. városa képviselőtestületéhez intézett, *de egyidejűleg* fenti cím alatt az „Eperjesi Lapok“-ban is közzétett hivatalos felhívása, többrendbeli s igen súlyos vádakat emel, ugyane lapok 9-ik számában megjelent nyilatkozat aljairól ellen.

Arról értesültünk, hogy hivatalos viselő kartársaink ez ügyben a hivatalos át megtartásával már is intézkedtek. Nekünk sem lehetne szándékunkban ezen vádakra e helyen válaszolni, ha alispán urnak a szokásos hivatalos eljárásról némileg eltérő lépése bennünket védelemre nem kötelezne. S ha alispán ur „pressió“-nak nevezi a közönség felvilágosítását célzó nyilatkozatunk közzétételét, mi hivatalos felhívása eme közzétételnek qualificációjától tartózkodunk.

Alispán ur többször említett megállapodásunkat illetőleg kiemeli, miszerint azt, „sem az emberiség követelményeivel, sem az orvosi hivatás természetével megegyeztetetők nem tartja, de sőt a törvény rendelkezéseivel egyenesen ellenkezőnek látja.“

Valóban megfoghatatlan előttünk az, hogy mily uton jutott alispán ur ez eredményhez.

Az incriminált megállapodás 1. pontja ugyanis arra kötelez bennünket, miszerint oly esetekben, a melyekben a törvény a gyakorló oávostól feltétlen és azonnali segédkezést nem kíván, oda törekedünk, hogy a beteg előbbi orvosávali viszonyát, az orvosi állás tekintélyéhez méltó módon rendezze. Igen természetes, hogy ezt csak akkor teendjük, ha kartárs elődünk által erre felszólítottunk. S miután a gyakorló orvos csakis az 1879. évi XL. t. c. 93-ik §-ában tüzetesen elősorolt esetekben köteles a beteg felszólításának feltétlenül engedni, különben pedig orvosi beavatkozását éppen az alispán ur által idézett 1876-ik évi XIV. t. c. 48. §-a értelmében bizonyos, kölcsönös megegyezéssel megállapítandó feltételekhez kötheti, nagyon jogos s semmikép törvénybe nem ütköző azon határozatunk, miszerint oly betegről, a ki többször felszólításunk dacára is vonakodnék köteleességét előbbi orvosa irányában teljesíteni, esetleg további tanácsunkat is elvonandjuk.

Azon vád alól pedig, hogy ezen határozatunkkal talán a szegényebb sorsuakra akarnánk méltatlan pressiót gyakorolni, eléggé felment bennünket nyilatkozatunk 3-ik pontjának bekezdése melyben lépésünk indokai világos és félre nem érthető alakban vannak kifejezve. Érthetetlen marad tehát előttünk alispán ur azon kérdése: „Valjon nem volna-e *emberietlen* eljárás az orvos részéről, ha ily esetben a tanácsát kérő beteget mindenekelőtt az iránt vallatná ki: miért bocsátotta el elődjét s mit fizetett annak?“ s melyre

csak azon viszonzással válaszolatunk: Valjon *emberiesnek* tartja-e alispán ur egy mivel és tehetős beteg eljárását, ki a körülte gyakran hosszabb időn, sőt éveken át fáradozt orvost azzal jutalmazza, hogy a legegyszerűbb illendőségi formák mellőzésével, más orvoshoz folyamodik?

De alispán ur folytatólag még azt is állítja, hogy „az alólirt orvosok, a mennyiben *orvosi szolgálataikra* (Nem tartjuk feleslegesnek alispán urat e helyen arra figyelmeztetni, hogy gyakorló orvosnak egyes személy érdekében történő fáradozásai soha sem illethetők ily elnevezéssel) minden törvényadta joghatóság nélkül díjszabást alkottak s az orvosi segély kiszolgáltatását bizonyos esetekben harmadik személy viszonyának rendezésétől tették függővé, (Kifelejtette alispán ur e helzen e passusnak: „de csak azon esetekben, a melyekben a törvény által feltétlen segédkezésre nem köteleztetnek“, hozzátételét.) az önbíráskodás terére léptek stb.

Erre vonatkozólag csak azt jegyezzük meg, hogy az orvosi díjszabás kérdésének nyilatkozatunkban még csak érintésétől is óvakodtunk, nagyon jól tudván, hogy ez jogkörünkön túl esik. Nyilatkozatunk 1. pontjában azért csakis arról van szó, hogy — a mint már egy ízben mondtuk is — a beteg előbbi orvosával való viszonyát az orvosi állás tekintélyéhez méltó módon rendezze, nem pedig arról, hogy „mit fizessen neki.“ A mi pedig az orvosi tanácskozmány 42 forintban megállapított minimáldíját illeti, az már azért sem eshetik az orvosi díjszabás tiltott keretében — habár egy esetleg hozandó orvosi díjszabványban e kérdés is bizonyára szintén helyet fog nyerni, anélkül azonban, hogy az orvost, peres eseteket kivéve, kötelezhetné — mert tanácskozás megtartására egy orvos sem kötelezhető. Ha pedig az orvos tanácskozmány megtartására nem kötelezhető, arra mindenesetre csak megkérendő lesz, s ha ő e kérelmet bizonyos okból egyáltalában meg nem tagadná, — a mihez való jogát senki sem vonhatja kétségbe — ilyenkor ismét az idézett 1876-iki XIV. t. c. 48-ik §-a lép érvénybe, mely a tiszteletdíj megállapítását a kölcsönös megegyezésre bizza. A ki pedig e minimális díjba bele nem egyezik, tanácskozás megtartása céljából oly orvoshoz lesz kénytelen folyamodni, a kivel ez iránt megegyezni tud. Roszindulatu félremagyarázás kikerülése végett ismét és ismét vagyunk kénytelenek kijelenteni, hogy ezen megállapodásunknak a szegényebb lakosság irányában való érvényesítése soha sem volt s nem is lesz szándékunkban.

A midőn tehát a tanácskozmányért fizetendő díj minimumát megszabtuk, épen nem követtünk le, törvényellenes, még sokkal kevésbé pedig „emberietlen“ eljárást, a mennyiben egy ily cselekmény teljesítéseért, mint a milyen az orvosi tanácskozmány, csekélyebb díj alig képzelhető, holott pedig jogunkban állana ily esetekben önkényesen egész határtalan követeléseket tenni s így

a tanácskozást óhajtó beteg helyzetét felhasználva csakugyan, még pedig a törvény által egyenesen megengedett uton pressiót gyakorolni.

Lássuk most, mennyiben ellenkezik sokszor említett nyilatkozatunk orvosi eskünkkel. A budapesti egyetemnél felavatott orvostudorok, a következő esküt kötelesek letenni: „En N. N. esküszöm az élő Istenre és fogadom, hogy a magyar királyi egyetem Rectora és Tanácsa iránt mindenha illő tisztelettel viseltetendém; hogy orvosi tudományomat a betegek hasznára fordítandom; hogy életveszélyben forgó betegeknek jókor és gyöngédséggel oda hatandok, miszerint lelkek üdvéről és ügyeik elintézéséről gondoskodjanak; hogy a betegek titkait, kivéven, ha arra törvényesen köteleztetem, senkinek fel nem fedezendem; s hogy bizonyítványt csak legjobb tudomásom szerint állítandok ki; a többiben pedig tehetőségem és viszonyaimhoz képest oda fogok törekedni, hogy szaktudományom s a haza dísze általam is öregbedjék és virágzást lásson.

Isten engem úgy segéljen!

Hogy nyilatkozatunk ezen esküvel még távolról sem collidál, annak bizonyítását alispán ur — reméljük — elfogja engedni.

A mi végre alispán urnak privátnézeteit a „monopolyszerű“ orvosi állás anyagi előnyeiről illeti, mi azokat fájdalom! nem oszthatjuk; alaptalanságuk, megállapodásunk létrejötte által illusztráltatik legjobban. S ha alispán abból, hogy orvosi honoráriumért per nem jutott még tudomására, azt következteti, hogy ilyen perekre egyáltalában semmi okunk sincs és nem is volt, mi alispán ur ezen következtetését helyesnek semmi esetre sem tartjuk, a mennyiben ezen tényben csak az következik, hogy orvosi követeléseinknek per utján való érvényesítésétől — annak dacára hogy erre elég gyakran okunk s mindég jogunk is volna — tartózkodtunk. Ezért pedig az emberietlenség vádját bizonyára meg nem érdemeltük.

Ezeket az igazság érdekében előrebocsátva, ünnepélyesen tiltakozunk alispán ur azon, téves következtetéseken alapuló állítása ellen, mintla közzétett megállapodásunkkal az általa idézett törvénycikknek bármelyikét is sértettük volna.

Hivatkozva továbbá a humanitás és orvosi hivatás oltárain, nemcsak mindennapi gyakorlatunkban, de ismételt súlyos járványok alkalmával elegendőképp bemutatott s alispán ur e tárgyról fogalmait messze túlhaladó áldozatainkra, — indignatióval utasítjuk vissza alispán ur azon további állítását, mintha eljárásunk által az emberiség vagy orvosi hivatásunk és eskünk ellen vétettünk volna.

Végre pedig kijelentjük, miszerint az „Eperjesi Lapok 9-ik számában közzétett megállapodásunkat, miután az sem a törvénnyel, sem az orvosi hivatás követelményeivel, sem orvosi eskünkkel sem pedig az emberiség elveivel nem ellenkezik, egész terjedelmében fenntartjuk s ahhoz tovább is hiven ragaszkodni fogunk.

Dr. Mosánszky T.

Dr. Sztéblo Gusztáv.

Dr. Munk H.

Kelt Eperjesen, 1880-ik svi áprilhó 2-án.

Nyomatott az Eperjesi Bankgyűlet könyvnyomdájában.

Auszahlung Schaden nach Abschlag der Rückversicherungs-Antheile Reserve für die in Schwere verbliebenen Schaden		fl.	kr.
I. Feuerversicherung.		1161750	25
1874/85		46	
Aus dem Jahre 1878 vorgetragene Prämienreserve abzüglich des Rückversicherungs-Antheiles und frei von jeder Belastung		1004535	70
Erlögnote Kapitalien bei der ersten vaterländischen Sparkasse und in k. ung. Staats-Kassenscheinen		500100	
Aktien-Stammkapital: 20000 vollganzahlige ganze Aktien à fl. 1000 Aktien-Stammkapital: 20000 vollganzahlige			
Passiva		fl.	kr.

Erste ungarische Allgemeine Feuerversicherungsgesellschaft in Budapest. I. Feuer-, Transport- und Hagelversicherungs-Gesellschaft. Bilanz-Genté am 31. Dezember 1879.

